

Verkenningsonderzoek Spreiding
bijzondere woonzorg voor
overlastgevende inwoners met complexe
meervoudige problematiek en
veiligheidsrisico's.

Inhoudsopgave

1. Inleiding en achtergrond.....	4
1.1 Achtergrond	4
1.2 Beschrijving van de werkzaamheden	5
1.3 Leeswijzer	5
1.4 Samenvatting	5
Hoofdstuk 2 Probleembeschrijving, aanleiding en relevantie	7
2.1 Aanleiding en relevantie van het onderzoek	7
2.2 Voorwaarden en uitgangspunten	7
Hoofdstuk 3 Doelstelling, onderzoeksvragen en onderzoeksmethode	8
3.1 Onderzoeksvraag en deelvragen van het onderzoek en opdracht	8
3.2 Centrale onderzoeksvraag	8
3.3 Deelvragen.....	8
3.4 Onderzoeksmethode.....	9
Hoofdstuk 4 Resultaten	10
4.1 Welke landelijke trends en wettelijke kaders zijn relevant om de Almelose opgave te benaderen?	10
4.1.1 Nationaal actieplan dakloosheid, eerst een woning, dan herstel	10
4.1.2 Wet inzake versterking regie op volkshuisvesting	10
4.1.3 Regiovisie.....	12
4.2 Wat is de opdracht van Centrumgemeente Almelo in het verbeteren van de bijzondere woonzorg voor overlastgevende inwoners met complexe meervoudige problematiek en veiligheidsrisico's in Almelo en de regio Almelo?	12
4.2.1 Centrumgemeentetaken Beschermd wonen en Maatschappelijke Opvang.....	12
4.2.2 Ambtelijke verkenning Regiogemeenten	13
4.3 Wat zijn de kenmerken en wat is de omvang van de groep dakloze mensen met complexe meervoudige problematiek die overlast veroorzaken in Almelo?	13
4.3.1 Populatie daklozen in Almelo	14
4.3.2 Dakloze mensen met complexe meervoudige problematiek die overlast veroorzaken ..	14
4.4 Wat zijn de maatschappelijke kosten van de huidige situatie?	14
4.4.1 De Waardendriehoek.....	14

4.4.2 Micro-Kosten-batenanalyse	15
4.4.3 Overlastgevende kwetsbare inwoners	15
4.4 Is er sprake van een stijging van overlastmeldingen bij de politie, die gerelateerd kunnen worden aan de doelgroep?	16
4.5 Wat zijn de kenmerken van het huidige woonlandschap in de Regio Twente en is er sprake van een hiaat in het woonlandschap?	16
4.5.1 Regionale spreiding van prikkelarme woningen	17
4.5.2 Hiaat in het woonlandschap	17
4.6 Hoe voorkomen we dat het ontwikkelen van een woonvoorziening voor dakloze mensen met complexe meervoudige problematiek die overlast veroorzaken, een aanzuigende werking heeft?	17
4.6.1 Aanzuigende werking	17
4.6.2 Samenwerking met de regiogemeentes	17
Hoofdstuk 5 Oplossingsrichting.....	19
5.1 Verwarring en onbegrip in zorg en veiligheid	19
5.2 Skaeve Huse Almelo	19
5.2.1 Wat zijn Skaeve Huse?	19
5.2.2 Locatiekeuze	19
5.2.3 Samenwerken met wonen, veiligheid en zorg, procesmanagement en casusregie	20
5.2.4 Maatwerk voor toezicht en aanspreekbaarheid	20
Bijlage 1 Overzicht gesprekspartners	21
Bijlage 2 Persona's	22
Bijlage 3 Berekening doorbraakmethode	27

1. Inleiding en achtergrond

Vanuit de brede aanpak dak- en thuisloosheid neemt gemeente Almelo het voortouw in een verkenningsonderzoek. Dit onderzoek is gericht op de spreiding bijzondere woonzorg voor overlast gevende inwoners met complexe meervoudige problematiek en veiligheidsrisico's.

Tijdens de bestuurlijke werkconferentie Zorg & Veiligheid op 29 februari 2024 benadrukte burgemeester Van 't Veld dat lef nodig is voor verandering: "Er moet iets veranderen. Vanuit onze plicht de juiste zorg en begeleiding te leveren. Maar ook voor de mensen die de effecten ervaren van een haperend systeem, waarvan we dagelijks de wrange vruchten plukken. Misschien is het millimeterwerk, maar het móet." Bauke Koekkoek, lector, publicist en psychiatrisch verpleegkundige bij de crisisdienst, gaf een inspirerende aftrap vanuit enerzijds de wetenschap als vanuit de praktijk: "Zonder context en oorzaak weten we niet waarover we het hebben en mist iedere aanpak een basis." Naast meer focus op de oorzaak van ontregeling, moet er ook meer aandacht zijn voor contractering en financiering was één van de conclusies van de deelsessies. Juist omdat die belemmerend werken op het creëren van een noodzakelijke doorbraak, vatte dagvoorzitter Melanie Maatman het samen. Ze benadrukte daarnaast het belang van gedeelde waarden en attitudes net als de cruciale meerwaarde van het elkaar kennen. "Juist als het spannend is. Idealiter gaat er net zoveel tijd uit naar het gesprek met elkaar dan de tijd die we als professionals kwijt zijn met een crisis." Twente kent al een samenwerkingsstructuur met de structuur Zorg, Veiligheid & straf en diverse convenanten en overlegvormen, "Maar meer concrete handvatten zijn nodig om het verder te brengen", concludeerde wethouder Eugène van Mierlo van Zorg. "Om vicieuze cirkels echt te doorbreken." Vanuit de gezamenlijke verantwoordelijkheid die alle partijen onderschrijven, gaan zij aan de slag met de uitwerking van die handvatten. De gemeente Almelo neemt hierin het voortouw.

1.1 Achtergrond

De binnenstad van Almelo heeft te maken met een hardnekkig probleem: mensen die op straat leven en ernstige overlast en veiligheidsproblemen geven. Ze slapen op straat, bij huisjesmelkers, bij bekenden of in de nachtopvang. Ze staan niet open voor de aanwezige zorg en ondersteuning, geven overlast op straat en waar ze logeren. Soms is een pandverbod opgelegd vanwege onveilige situaties voor het personeel. Vaak leven ze in louche omstandigheden, waar sociale uitbuiting speelt. Ze mijden de gebruikelijke vormen van begeleid wonen of wijzen die af. De meesten hebben verschillende problemen tegelijk. Zijn licht verstandelijk beperkt, hebben een detentieverleden, een verslavingsprobleem en/of een psychiatrisch probleem. Zij zijn nog wel in staat om zelfstandig een huishouden te voeren, al dan niet met begeleiding op afstand. Het zijn mensen die zich niet kunnen of willen aanpassen aan hun omgeving en het beste gedijen met rust en ruimte om zich heen in een prikkelarme omgeving.

De wet versterking regie op de volkshuisvesting is een belangrijke aanpalende ontwikkeling omdat deze gemeentes vraagt in te zetten op woningbouw voor aandachts- en urgentiegroepen (waar deze doelgroep ook toe behoort). Deze ontwikkeling is in het kader van de Fair Share discussie ook van belang voor de regiogemeenten.

Het CMT van de gemeente Almelo heeft opdracht gegeven tot het uitvoeren van een verkenningsonderzoek gericht op het verkennen en verbeteren van de huidige probleemsituatie,

Resultaat van het verkenningsonderzoek is deze rapportage inclusief plan van aanpak, haalbaarheidsadvies en een beslisdocument, waar (mogelijke locaties) en hoe een kleinschalige vorm van specialistisch woon-zorgaanbod gerealiseerd kan worden in Almelo en/of in de regio Almelo.

1.2 Beschrijving van de werkzaamheden

Er zijn gesprekken gevoerd met bestuurders, ambtenaren van de gemeente Almelo en de regiogemeenten, zorgaanbieders, politie, woningcorporaties en zorg verzekeraar Menzis/zorgkantoor. Doel van deze gesprekken was om een beeld te krijgen van de situatie en de mogelijke oplossingsrichtingen en betrokkenheid van de verschillende partners binnen het netwerk. Ook is samengewerkt aan het nauwkeurig in beeld brengen van de omvang en aard van de problematiek

In samenwerking met medewerkers van de gemeente Almelo zijn persona's ontwikkeld waarbij de doorbraakmethode van het Instituut Publieke Waarden is gebruikt om zicht te krijgen op de maatschappelijke kosten-batenanalyse die nodig is voor de business case.

Met collega's van de afdeling vastgoed van de gemeente Almelo is een oriëntatie gedaan naar woonlocaties die mogelijk geschikt zouden zijn. Mogelijke locaties en woonvormen zijn ook veelvuldig onderwerp van gesprek geweest in de gesprekken met de verschillende organisaties en professionals. De uitkomsten zijn verwerkt in deze rapportage.

1.3 Leeswijzer

Het rapport begint met de samenvatting van het onderzoek. In het eerste hoofdstuk staat de inleiding en achtergrond beschreven. Het tweede hoofdstuk bevat een probleembeschrijving. In hoofdstuk drie de onderzoeksmethode en deelvragen. Hoofdstuk vier beschrijft de resultaten van het onderzoek en in het vijfde hoofdstuk gaan we in op de oplossingsrichting. Tenslotte volgen de bijlagen.

1.4 Samenvatting

Dit rapport biedt een diepgaande analyse van de uitdagingen waarmee de samenleving, bestuurders en professionals worden geconfronteerd in het omgaan met mensen met complexe meervoudige problematiek die overlast veroorzaken. Wat is nodig om te komen tot de spreiding van bijzondere woonzorg voor overlastgevend inwoners met complexe meervoudige problematiek en veiligheidsrisico's in Almelo en de regio Almelo?

Het huidige probleem duidt op een systeem dat vastloopt en benadrukt de noodzaak van innovatieve oplossingen en morele moed van alle betrokkenen om deze problemen aan te pakken. Er zijn talloze redenen op te sommen. De belangrijkste onderzoeken we in deze rapportage. Uiteindelijk gaat het erom dat er mensen in Almelo zijn met een woonprobleem. Zij worden ernstig bedreigd in hun bestaanszekerheid, veroorzaken overlast en kosten de maatschappij veel geld.

Een veelbelovende oplossing die wordt voorgesteld, is de ontwikkeling van een netwerk van kleine woningen, genaamd Skaeve Huse. Deze woningen, oorspronkelijk uit Denemarken,

bieden een stabiele, prikkelarme omgeving voor mensen die nu tussen de wal en het schip belanden en op straat overleven.

In Almelo is het voorstel om 20 Skaeve Huse te ontwikkelen, gericht op individuen/stellen met complexe problemen en veiligheidsrisico's. Elders in de regio zullen nog eens 20 woningen worden geclusterd voor een bredere doelgroep.

De selectie van locaties en de samenwerking tussen verschillende belanghebbenden zijn cruciale aspecten van dit project. Het is essentieel dat de woningen prikkelarm zijn, goede begeleiding en mogelijke overlast minimaliseren door de inzet van maatwerk op toezicht en begeleiding onder regie van de gemeente.

Het scheiden van wonen en zorg wordt voorgesteld als een aanpak om bestaanszekerheid en rust te bieden aan bewoners, waardoor herstel kan worden bevorderd. Een samenwerking met zorgpartijen is van essentieel belang om maatwerk te bieden in begeleiding te bieden en kosten te besparen.

Een belangrijk onderdeel van het proces is het zorgvuldig monitoren van de voortgang en het bijstellen waar nodig. Een bereikbaarheidsdienst wordt voorgesteld om continuïteit en duidelijkheid te bieden aan zowel bewoners als omwonenden.

Deze innovatieve aanpak vereist lef en de betrokkenheid van alle partijen en een voortdurende inzet om ervoor te zorgen dat de behoeften van zowel de bewoners als de gemeenschap worden vervuld. Met de juiste samenwerking en uitvoering kunnen de Skaeve Huse een positieve impact hebben op de gemeenschap van Almelo en daarbuiten. Ook kunnen kosten bespaard worden en overlast kan worden ingeperkt waardoor Almelo nog meer tot zijn recht zal komen als bruisende stad.

Hoofdstuk 2 Probleembeschrijving, aanleiding en relevantie

2.1 Aanleiding en relevantie van het onderzoek

Almelo heeft te maken met een hardnekkig probleem: mensen die op straat leven en ernstige overlast en veiligheidsproblemen geven. Dit verkenningsonderzoek gaat dieper in op een kleine groep die dagelijks hinder ondervindt van het haperende systeem. Zij hebben geen dak boven hun hoofd, veroorzaken overlast en er is geen makkelijke oplossing voorhanden. Inwoners, ondernemers en professionals ondervinden hiervan dagelijks last en er wordt gezocht door bestuurders naar een duurzame oplossing. Een doorbraak is mogelijk door anders naar de uitdagingen te kijken en samen te werken aan een menswaardig bestaan. Beoogde effecten zijn meer veiligheid en maatschappelijke rust in (sub regio) Almelo in combinatie met meer perspectief voor de doelgroep, lagere zorgkosten en een betere doorstroom in het beschermd wonen en de maatschappelijke opvang. Gemeente Almelo, neemt hier in navolging van de gemeente Enschede het voortouw in vanuit haar wettelijke zorgplicht en verantwoordelijkheid als centrumgemeente. Het gemeentebestuur voelt de morele plicht om deze probleemsituatie op te lossen. Regiogemeenten zijn actief betrokken bij het vraagstuk, de verkenning en de oplossingsrichting omdat ook daar soms inwoners zijn voor wie in het huidige woonlandschap geen passende oplossing is.

2.2 Voorwaarden en uitgangspunten

Met deze aanpak halen we de zwaarste problematiek uit de binnenstad van Almelo, waardoor de druk op de samenleving vermindert. Dat kan zonder dat er een forensische titel of strafrechtelijke veroordeling onder ligt. Maar niet vrijblijvend en onvoorwaardelijk. Want ook een dergelijk aanpak kent grenzen. Daarom formuleren we vooraf de volgende voorwaarden en uitgangspunten:

- Geen aanzuigende werking.
- Andere gemeenten en partijen aanspreken op hun verantwoordelijkheid.
- Binnen bestaande budgetten.
- Inzicht in de maatschappelijke kosten en baten.
- Monitoring van de resultaten.
- Ruimte en tijd om te experimenteren.
- Gelegenheid om te evalueren en een andere aanpak te kiezen.

Hoofdstuk 3 Doelstelling, onderzoeksvragen en onderzoeksmethode

In dit hoofdstuk gaan we in op de doelstelling van het onderzoek, de onderzoeksvragen en de gebruikte onderzoeksmethode

De bevindingen en analyse zijn grotendeels verkregen uit kwalitatieve data. Er zijn gesprekken gevoerd met bestuurders, ambtenaren van de gemeente Almelo en de regiogemeenten, zorgaanbieders, politie, woningcorporaties en zorg verzekeraar Menzis/zorgkantoor.

3.1 Onderzoeksvraag en deelvragen van het onderzoek en opdracht

Doelstelling van het onderzoek is een advies te geven voor de Spreiding van bijzondere woonzorg voor overlastgevende inwoners met complexe meervoudige problematiek en veiligheidsrisico's.

Het CMT van de gemeente Almelo heeft de volgende opdracht gegeven:

1. Het maatschappelijk probleem rond een specifieke doelgroep van overlastgevende inwoners te erkennen en te streven naar spreiding van bijzondere woonzorg-oplossingen voor deze doelgroep.
2. Als centrumgemeente Almelo het initiatief te nemen en het probleem aan te pakken.
3. Te verkennen waar en hoe een kleinschalige vorm van specialistisch woon-zorgaanbod gerealiseerd kan worden in Almelo en/of in de regio Almelo.
4. Een opdracht te verlenen aan een projectleider die deze verkenning uitvoert en met alle betrokken partijen komt tot een plan van aanpak.
5. De regiogemeenten actief te betrekken bij de aanpak van dit vraagstuk en de verkenning.
6. Af te stemmen met Enschede, Hengelo en Menzis bij de vormgeving van de oplossingen.
7. De kosten voor het project te dekken uit de middelen voor de Impuls brede aanpak dak- en thuisloosheid.

3.2 Centrale onderzoeksvraag

Wat is nodig om te komen tot de spreiding van bijzondere woonzorg voor overlastgevende inwoners met complexe meervoudige problematiek en veiligheidsrisico's in Almelo en de regio Almelo?

3.3 Deelvragen

Om de centrale onderzoeksvraag “Wat is nodig om te komen tot de spreiding van bijzondere woonzorg voor overlastgevende inwoners met complexe meervoudige problematiek en veiligheidsrisico's in Almelo en de regio Almelo?” in combinatie met de opdracht van het CMT te kunnen beantwoorden, zijn deelvragen geformuleerd.

1. Welke landelijke trends en wettelijke kaders zijn relevant om de Almelose opgave te benaderen?

2. Wat is de opdracht van Centrumgemeente Almelo in het verbeteren van de bijzondere woonzorg voor overlastgevende inwoners met complexe meervoudige problematiek en veiligheidsrisico's in Almelo en de regio Almelo?
3. Wat zijn de kenmerken en wat is de omvang van de groep dakloze mensen met complexe meervoudige problematiek die overlast veroorzaken in Almelo?
4. Wat zijn de maatschappelijke kosten van de huidige situatie?
5. Is er sprake van een stijging van overlastmeldingen bij de politie, die gerelateerd kunnen worden aan de doelgroep?
6. Wat zijn de kenmerken van het huidige woonlandschap in de Regio Twente en is er sprake van een hiaat in het woonlandschap?
7. Hoe voorkomen we dat het ontwikkelen van een woonvoorziening voor dakloze mensen met complexe meervoudige problematiek die overlast veroorzaken, een aanzuigende werking heeft?

3.4 Onderzoeksmethode

Om de deelvragen te kunnen beantwoorden is een combinatie van dossieronderzoek, deskresearch gedaan en zijn gesprekken gehouden met stakeholders. Daarnaast is de door het Instituut Publieke Waarden Tool de "Doorbraakmethode" gebruikt om een Micro Maatschappelijke koste/baten analyse te make. De resultaten zijn integraal verwerkt.

Hoofdstuk 4 Resultaten

In dit hoofdstuk geven we de analyse weer van de onderzoeksvragen en deelvragen. We beginnen met een weergave van de uitkomsten uit de dossierstudie naar de landelijke trends en wettelijke kaders van waaruit we de opgave benaderen.

4.1 Welke landelijke trends en wettelijke kaders zijn relevant om de Almelose opgave te benaderen?

Om de actuele beleidsontwikkelingen op het gebied van beschermd wonen en maatschappelijke opvang?” te kunnen beantwoorden zijn de belangrijkste landelijke trends, wettelijke kaders en regionale ontwikkelingen hier weergegeven.

Er zijn kaders en opgaven vanuit o.a. Nationaal actieplan dakloosheid, Wet versterking regie op de volkshuisvesting, Regiovisie en het regioplan. Dit wordt de komende periode verder uitgewerkt in de Almelose Woon-Zorgvisie. Gemeentes hebben een opdracht in het kader van de Wet versterking regie op de volkshuisvesting. Almelo heeft als centrumgemeente een opdracht, verantwoordelijkheden en budget om centrumgemeente taken uit te voeren op het gebied van beschermd wonen en maatschappelijke opvang.

Monitors raadplegen kan via de volgende links: Provincie Overijssel [Monitor Gezond Wonen & Dashboard aandachtsgroepen](#).

4.1.1 Nationaal actieplan dakloosheid, eerst een woning, dan herstel

Het Nationaal Actieplan Dakloosheid zet in op een paradigmashift in de manier waarop we kijken naar en omgaan met dakloosheid. Het plan stelt de ambitie om dakloosheid in Nederland fors en structureel terug te dringen, waarmee aangesloten wordt bij de Verklaring van Lissabon om dakloosheid in 2030 te beëindigen. Dit vereist stevige inzet en commitment van vele partners, nú en de komende jaren. Een andere manier van werken en denken past daarbij. Door te investeren in een plan met een veel grotere nadruk op een preventieve aanpak, moet het managen van dakloosheid aan de achterkant in de toekomst verleden tijd zijn. Velen zijn gewend geraakt aan de maatschappelijke opvang als een tijdelijke, maar logische noodoplossing. Het is van groot belang nu stevig de omslag maken naar preventie en ‘eerst een woning, dan herstel’. Preventie en wonen zijn dan ook de twee belangrijke pilaren van dit Actieplan. Want uit onderzoek en ervaring blijkt dat juist een eigen thuis het beste startpunt is voor het werken aan herstel en het opbouwen van een (nieuwe) toekomst. Door dakloosheid te voorkomen worden bovendien op korte en lange termijn kosten bespaard in opvangplekken, sociale uitkeringen, zorginstanties, politie en justitie.

4.1.2 Wet inzake versterking regie op volkshuisvesting

Op 7 maart 2024 is het wetsvoorstel Versterking regie op de volkshuisvesting ingediend bij de Tweede Kamer. Het wetsontwerp geeft het Rijk, provincies en gemeenten de wettelijke instrumenten om samen regie te voeren op de volkshuisvesting. De wet geeft vorm en inhoud aan de wens om de regie op de volkshuisvesting te hernemen. De instrumenten uit het wetsvoorstel zorgen ervoor dat overheden meer grip hebben op hoeveel er wordt gebouwd, op welke locaties er wordt gebouwd en dat er voldoende betaalbaar wordt gebouwd. Daarnaast bevat het wetsvoorstel maatregelen die er voor zorgen dat er sneller gebouwd kan worden, onder andere door versnelling van procedures bij de rechter. Bovendien bevat het wetsvoorstel wijzigingen om landelijk vast te leggen dat specifieke kwetsbare groepen met urgentie een

woning kunnen krijgen en dat de huisvestingsopgave van deze groepen evenwichtig wordt verdeeld in de regio. Hierbij gaat het om aandachts- en urgentiegroepen. Voorbeelden hiervan zijn uitstroom beschermd wonen en uitstroom maatschappelijke opvang. Het wetsvoorstel regelt tot slot dat de lokale prestatieafspraken tussen gemeente, woningcorporaties en huurdersorganisaties worden versterkt en afdwingbaar worden gemaakt. Het wetsvoorstel creëert ook meer mogelijkheden voor mensen die met urgentie een woning nodig hebben. De intentie is dat alle gemeenten een urgentieregeling vaststellen in hun huisvestingsverordening. Daarin nemen ze dezelfde, landelijk geldende categorieën 'urgent woningzoekenden' op. De huisvestingsopgave van deze groepen wordt met de wet evenrediger verdeeld in de regio, waarbij het zwaartepunt minder in één centrumgemeente komt te liggen. en goede balans in de woningvoorraad tussen gemeenten is onder andere nodig om te zorgen dat alle gemeenten ook hun evenwichtige bijdrage kunnen leveren aan het huisvesten van urgent woningzoekenden. Op dit moment kunnen kwetsbare huishoudens die met urgentie een woning nodig hebben, vooral in grote gemeenten terecht, omdat dit de gemeenten zijn die een urgentieregeling hebben. Dit is een ongewenste situatie, zowel voor deze huishoudens zelf als voor de gemeenten waar dit speelt. Het heeft tot gevolg dat huishoudens waarvoor het maatschappelijk gezien extra belangrijk is dat zij een passende woning vinden om hun leven weer zelfstandig op te kunnen pakken, zoals jongeren die kunnen uitstromen uit de jeugdzorg, vrouwen in de vrouwenopvang of mensen uit de maatschappelijke opvang, langer moeten wachten met alle persoonlijk leed en maatschappelijke kosten van dien. Voor de gemeenten die nu bovengemiddeld veel van dergelijke huishoudens huisvesten betekent de huidige situatie dat het kan zorgen voor onwenselijke beperking van de kansen van reguliere woningzoekenden om een woning te vinden en dat het druk kan zetten op de leefbaarheid in kwetsbare wijken.

Om deze ongebalanceerde situatie te corrigeren en te zorgen voor gelijke kansen voor urgent woningzoekenden in alle gemeenten, introduceert het wetsvoorstel de verplichting voor alle gemeenten om een huisvestingsverordening vast te stellen met een urgentieregeling. De regelgeving schrijft bovendien met strikte voorwaarden voor welke groepen in alle gemeenten recht op urgentie krijgen. Het gaat dan bijvoorbeeld om mantelzorggevers en -ontvangers, mensen die uitstromen uit onder andere de jeugdzorg, de GGZ, de maatschappelijke opvang en beschermd wonen, en slachtoffers van huiselijk geweld. Daarnaast verplicht het wetsvoorstel gemeenten om regionale afspraken te maken over de evenwichtige verdeling van de huisvestingsopgave van wettelijk verplichte urgent woningzoekenden. Op die manier wordt er gericht gestuurd op een passende bijdrage van alle gemeenten aan deze opgave. Met de toekomstige verplichte regionale afspraken over de huisvestingsopgave van de wettelijke verplichte urgent woningzoekenden wordt ook het risico beperkt op leefbaarheidsproblemen. De groepen die worden aangewezen als wettelijk verplichte urgent woningzoekenden zijn in sommige gevallen doelgroepen die ook tijdens het zelfstandig wonen ondersteuning behoeven. Een te grote concentratie van zulke huishoudens kan leiden tot leefbaarheidsproblemen in een buurt of wijk. De regionale afspraken verminderen de risico's hierop doordat gemeenten er niet aan gehouden kunnen worden meer dan het afgesproken aantal wettelijk verplicht urgent woningzoekenden met voorrang te huisvesten, boven andere huishoudens met urgentie en regulier woningzoekenden.

Gemeente Enschede is koplopersregio voor deze nieuwe wetgeving en ook vanuit de Provincie lopen nu initiatieven om voor te bereiden op een succesvolle implementatie van deze nieuwe wetgeving. Op regionaal en provinciaal niveau vindt daarom afstemming en onderzoek plaats.

Bureau HHM heeft een monitor ontwikkeld [Concept Aandachtsgroepen Twente | Tableau Public](#)

waarin de aantallen sociale woningbouw, aandachts- en urgentiegroepen en de verdeling per gemeente beschreven staan. Deze kan gebruikt worden om de definitieve aantallen en verdeling te bepalen.

4.1.3 Regiovisie

Almelo werkt samen met partners aan een nieuwe Woonzorgvisie. De Regiovisie geeft houvast voor het vraagstuk rond de spreiding van een woonvoorziening gericht op bijzondere woonzorg voor overlastgevende inwoners met complexe meervoudige problematiek en veiligheidsrisico's. In het nationaal actieplan dakloosheid en de bestuurlijke afspraken gemaakt staan 6 principes centraal waar in de regio Almelo al aan gewerkt wordt. Door in de praktijk te experimenteren met deze principes zoals bijvoorbeeld omvorming maatschappelijke opvang, ontwikkelen we kennis voor een nieuwe regionale beleidsvisie die aansluit bij de ambities van het nationaal actieplan. De nieuwe beleidsvisie zal worden ontwikkeld volgens de volgende principes.

1) Dakloosheid voorkomen is altijd beter dan opvang of herhuisvesting

2) Huisvesting is een mensenrecht

3) Respect voor keuze en eigen regie van mensen

4) Herstel ondersteuning en ervaringsdeskundigheid

5) Scheiden van wonen en zorg

6) Ondersteuning is flexibel en op maat

4.2 Wat is de opdracht van Centrumgemeente Almelo in het verbeteren van de bijzondere woonzorg voor overlastgevende inwoners met complexe meervoudige problematiek en veiligheidsrisico's in Almelo en de regio Almelo?

4.2.1 Centrumgemeentetaken Beschermd wonen en Maatschappelijke Opvang

Beschermd Wonen (BW) en Maatschappelijke Opvang (MO) zijn centrumgemeentetaken die gemeente Almelo o.b.v. de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo 2015) en bestuurlijke afspraken tussen het Rijk en de VNG uitvoert voor de regio bestaande uit: Almelo, Hellendoorn, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand en Wierden. BW en MO zijn tijdelijke vormen van zorg voor volwassenen die door psychische en/of (psycho)sociale problemen hulp nodig hebben bij het dagelijks leven en/of wonen.

Wettelijk gezien is de maatschappelijke opvang bedoeld voor: 'Mensen die de thuissituatie hebben verlaten, al dan niet in verband met risico's voor veiligheid als gevolg van huiselijk geweld, en niet in staat zijn zich op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, met mantelzorg of met hulp van andere personen uit het sociale netwerk te handhaven in de samenleving' (Wmo 2015). Hiermee is de maatschappelijke opvang bedoeld als laatste vangnet om dak- en thuisloosheid te voorkomen. De maatschappelijke opvang heeft grote raakvlakken met andere voorzieningen en wetten zoals beschermd wonen, de OGGZ, en wetten met de daarbij behorende financieringsstromen zoals de Zorgverzekeringswet, (Zvw) en de Wet langdurige zorg (WLz). In 2015 heeft de commissie Dannenberg in haar advies 'Van beschermd wonen naar beschermd

thuis' een advies uitgebracht waarin met name de sociale inclusie van de doelgroep centraal staat.

Als de nieuwe Wet inzake versterking regie op de volkshuisvesting door de Eerste kamer is aangenomen zal dit een grote verandering zijn m.b.t. de taken en verantwoordelijkheden voor de huisvesting van de uitstroom uit de MO en BW. Het is van belang dat aandachts- en urgentie groepen eerlijk verdeeld worden over de regio en daarvoor zijn nieuwe maatregelen nodig met goede onderlinge afspraken.

4.2.2 Ambtelijke verkenning Regiogemeenten

In de periode oktober 2023 – februari 2024 hebben ambtelijk gesprekken plaatsgevonden met vertegenwoordigers van de gemeentes Almelo, Hellendoorn, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand en Wierden op het gebied van beschermd wonen en maatschappelijke opvang. In deze gesprekken werd de problematiek met betrekking tot een hiaat in het woonlandschap voor de doelgroep herkend. In de regiogemeentes (behalve in Rijssen-Holten) is de wens voor extra woonoplossingen (kleine woonunits) uitgesproken. Gezien de lokale situatie is maatwerk en een ruimer toewijzingsbeleid (dat aansluit bij de aandachts- en urgentiegroepen zoals genoemd in de Wet inzake regie op de volkshuisvesting) gepast. Het is een logische keuze om de regie en toewijzing van de woningen bij de regiogemeente te leggen, omdat die situatie sterk verschilt van de situatie in Almelo. Het is van groot belang om intensief samen te werken en zowel bestuurlijk als ambtelijk samen te werken. Om in dit proces samen op te kunnen trekken hanteren we de volgende uitgangspunten:

- Almelo en de regiogemeenten trekken bestuurlijk en ambtelijk samen op in de ontwikkeling van Skaeve Huse.
- Uitgangspunt is de eigen verantwoordelijkheid, samenwerking en regie van de gemeente m.b.t. de lokale en regionale opgaven.
- We willen van elkaar leren, elkaar steunen met kennis en kunde en elkaar versterken in deze opgaven.

4.3 Wat zijn de kenmerken en wat is de omvang van de groep dakloze mensen met complexe meervoudige problematiek die overlast veroorzaken in Almelo?

Om deelvraag met betrekking tot de kenmerken en omvang heeft de doelgroep in Almelo te beantwoorden maken we gebruik van de regionale beschrijving van de doelgroep. We kijken ook wat dieper naar de overlast en problematiek, vanuit verschillende perspectieven zoals deze in de bestuurlijke conferentie “Verwarring en onbegrip in zorg en veiligheid” zijn geadresseerd door o.a. Dr. Bauke Koekkoek.

De mensen die behoren tot de doelgroep waar het verkenningsonderzoek zich op richt, mijden de gebruikelijke vormen van begeleid wonen of wijzen die af. Dit is vaak inherent aan de problematiek die voortkomt uit veelal een combinatie van verslavingsproblematiek, psychische problematiek en cognitieve problemen. De zorg wordt betaald vanuit verschillende financieringsstromen en wetten, Wmo, ZvW, WLz. In een aantal gevallen worden indicaties niet ingewisseld omdat de passende zorg niet gegeven kan worden door een hiaat in het zorglandschap.

4.3.1 Populatie daklozen in Almelo

Op basis van informatie uit de noodopvang en tijdelijke opvang komen we tot de volgende indicatie.

In 2022 waren er 41 personen die gebruiken hebben gemaakt van de 24 uursopvang, waarvan 50% man, 35% vrouw en 15% kind. Er hebben 24 jongeren gebruik gemaakt van de jongerenvoorzieningen Kameraad en TOV, waarvan 55% man en 45% vrouw. De gegevens over 2023 laten eenzelfde trend zien ten opzichte van 2022.

Noodopvang: In 2022 waren er 109 personen (80% man, 20 vrouw) die gebruik hebben gemaakt van de nachtopvang en 27 personen van de crisisopvang (70% man, 30% vrouw, 18% kind). Er is sprake van een stijging van het aantal personen in de nachtopvang dit jaar. Er is een specifieke groep langslapers van 15 tot 25 personen in beeld, die vaker van de voorziening gebruik maakt.

4.3.2 Dakloze mensen met complexe meervoudige problematiek die overlast veroorzaken

In Almelo hebben we een inventarisatie op persoonsniveau gemaakt van Almelose inwoners die volgens procesmanagers, zorgcoaches en politie voldoen aan de onderstaande criteria. Uiteraard is dit een dynamische groep waarvoor zich professionals iedere dag inzetten om creatieve oplossingen te bedenken. Totaal bestaat de dynamische lijst nu uit 29 personen, bestaande uit 8 vrouwen en 21 mannen. Binnen deze groep zijn ook 3 stellen waarvan we weten dat zij graag samen zouden willen wonen. Van 5 personen is bekend dat deze zeer urgent onderdak nodig hebben volgens de professionals. De lijst is bekend bij en samengesteld met input van procesmanagers, team veiligheid gemeente, zorgconsulenten, politie en Tactus bemoeizorg.

In de regionale Werkgroep Woningaanbod, clientprofielen versie 6.0 zijn meerdere clientprofielen gedefinieerd die aansluiten bij onze doelgroep.

1. **Chronisch dak- en thuislozen met ernstige (en chronische) psychiatrische en/of verslavingsproblematiek. *Ter voorkoming van instroom mo of versnelde uitstroom mo.*** Mensen die te typeren zijn als multiprobleem cliënten (verslaafd, psychiatrisch, schulden) Sommigen van hen zijn zogenaamde zorgmijders.
2. **De groep die zich niet begeleidbaar opstelt.** Mensen die geïndiceerd zijn (ambulant of WLZ) maar geen begeleiding meer toestaan of afhaken, en wel overlast veroorzaken.
3. **De groep die niet in beeld is bij hulpverlening, wel een hulpbehoefte lijkt te hebben en er niet voor open staan (zorgmijders), en wel overlast veroorzaken.**

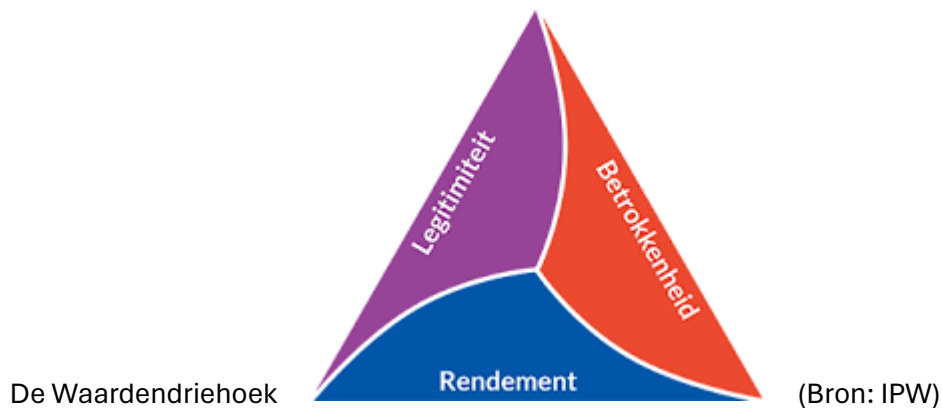
4.4 Wat zijn de maatschappelijke kosten van de huidige situatie?

4.4.1 De Waardendriehoek

Binnen de gemeente Almelo wordt gewerkt met de door het Instituut Publieke Waarden (IPW) ontwikkelde “Doorbraakmethode”. Daarbij behoort een Tool die het mogelijk maakt een Micro Kosten en Baten Analyse te maken.

Er zijn voorzieningen, mensen hebben de mogelijkheid om daar gebruik van te maken. Toch is in Almelo een fors probleem ontstaan rond inwoners die niet binnen de bestaande voorzieningen gehuisvest kunnen worden. Er is niet 1 makkelijke oplossing. Om ruimte te scheppen deze

vastgelopen situatie te doorbreken, is het van belang anders samen te werken vanuit maatwerk stap voor stap de situatie te verbeteren.

Het afwegingskader om maatwerk te onderbouwen is de waardendriehoek. Rendement is één van de drie waarden. Alle waarden zijn even belangrijk. Ook is geen enkele waarde absoluut. Het is dus niet de vraag of een oplossing wel of niet binnen de regels past, of die wel of niet te betalen is, of dat het huishouden wel of niet betrokken is. Het gaat over de mate van betrokkenheid, de hoogte van de kosten en in hoeverre de oplossing binnen de regels past. Dit maakt het mogelijk om een afweging te maken.

4.4.2 Micro-Kosten-batenanalyse

Bij het waarde Rendement staat de vraag 'Wat kost het om een huishouden goed te helpen?' centraal. Maar we kijken niet alleen naar de kosten. We kijken ook naar wat het oplevert. We zien maatwerk dus als investering in een huishouden. Die kost geld, maar levert ook iets op. Dat is het rendement en die waarde drukken we uit in geld. We maken hiervoor een micro-kosten-batenanalyse. We gaan hierbij uit van de maatschappelijke kosten en baten van een huishouden. Dat zijn kosten en baten waar de overheid (indirect) aan meebetaalt of van meeprofiteert. Alle zorg en hulp die in geld uit te drukken zijn, rekenen we mee. Hierin gaat het dus niet om wat een inwoner zelf betaalt.

Een mkBA helpt op het niveau van de casus je uitzondering te onderbouwen en betere oplossingen te bedenken: voor hetzelfde geld heb je iets beters. Op systeemniveau maakt het mkBA inzichtelijk waar hoge, onnodige kosten worden gemaakt en stuurt dus beter beleid aan. De micro-kosten-batenanalyse maken we in vier stappen:

1. Wat kost de huidige situatie?
2. Wat gaat het kosten als er nu niets gebeurt?
3. Wat kost het doorbraakscenario?
4. Wat is de uitkomst van de som?

Omdat we niet alleen inzicht willen in de huidige situatie en de toekomst, hebben we ook per casus een berekening gemaakt van wat de casus in totaal tot nu toe gekost heeft. Dit is van belang om inzicht te krijgen in de totale maatschappelijke kosten.

4.4.3 Overlastgevende kwetsbare inwoners

Op basis van 3 Persona's (Fictieve casussen die representatief zijn voor de doelgroep) hebben collega's van de gemeente Almelo, de Tool van IPW gebruikt en berekeningen gemaakt op basis van verschillende scenario's. De Persona's zijn in de basis ontwikkeld binnen het team Sociaal domein en verrijkt ten behoeve van het verkenningsonderzoek. De persona's illustreren heel

goed hoe complex de situatie is rond de doelgroep, ze laten zien welke verschillende wetten en financieringsstromen hieronder liggen en geven een beeld van de maatschappelijke kosten. Om kosten te besparen is het van belang, dit totaalplaatje te zien en ook de noodzakelijke investering die gedaan moet worden te zien in het perspectief van de kosten op lange termijn.

Totaaloverzicht Persona's Almelo

	Persona 2	Persona 4	Persona 5	Totaal
Wat heeft de hele casus tot nu toe gekost?	€2.392.314,-	€1.470.369,-	€768.921,-	€4.631.604,-
Wat kost de huidige situatie?	€103.398,-	€20.560,-	€145.800,-	€269.758,-
Wat gaat het kosten als er nu niets gebeurt?	€145.306,-	€27.730,-	€210.550,-	€383.586,-
Wat kost het doorbraakscenario?	€91923,-	€18.553,-	€89.840,-	€200.316,-
Wat is de uitkomst van de som?	€53.383,-	€9.176,-	€120.710,-	€183269,-

4.4 Is er sprake van een stijging van overlastmeldingen bij de politie, die gerelateerd kunnen worden aan de doelgroep?

Het afgelopen jaar was in Almelo sprake van een stijging van overlastmeldingen bij de politie op de E33 meldingen (Overlast door personen met verward gedrag)

2022- 862 meldingen

2023- 938 meldingen, stijging van 9%

Ook op de E41 (Overlast door zwervers) was een stijging te zien het afgelopen jaar.

2022-162 meldingen

2023- 227 meldingen, stijging van 40%

Dit beeld wordt bevestigd door de politie en de collega's van de afdeling Veiligheid. Zij ontvangen ook veel klachten van ondernemers die hinder ondervinden van dakloze mensen in de binnenstad. Handhaving lijkt averechts te werken omdat deze mensen weinig te verliezen hebben en boetes niet kunnen betalen. Het leidt vaak tot verhoogde stress en het verplaatsen van problematiek en overlast.

4.5 Wat zijn de kenmerken van het huidige woonlandschap in de Regio Twente en is er sprake van een hiaat in het woonlandschap?

Deze deelvraag is gericht op de belangrijke factoren die relevant zijn voor het oplossen van de huidige probleemsituatie.

4.5.1 Regionale spreiding van prikkelarme woningen

In Enschede en Hengelo zijn in 2018, dertien Paradijsvogelwoningen geplaatst. In 2023 zijn in Enschede-Zuid door het Leger des Heils twee woonunits geplaatst voor de doelgroep.

Momenteel voert de gemeente Enschede een onderzoek uit naar een verdere uitbreiding van deze voorziening omdat er meer plekken nodig zijn.

4.5.2 Hiaat in het woonlandschap

Er hebben gesprekken met medewerkers van de afdeling vastgoed van de gemeente Almelo plaatsgevonden en het onderwerp is in de diverse gesprekken met zorgorganisaties besproken. Met name voor de Chronisch dak- en thuislozen met ernstige (en chronische) psychiatrische en/of verslavingsproblematiek die zorg mijdend is, is er geen woonvoorziening die voldoende aansluit bij hun mogelijkheden en zorgbehoefte. Deze doelgroep past niet binnen de bestaande BW en MO voorziening of is daar uitgevallen. Dit hiaat wordt door zorgpartners, en ambtelijk ook in de regiogemeentes Hellendoorn, Tubbergen, Twenterand en Wierden herkend. Partijen, waaronder de woningcorporaties en zorgverzekeraar Menzis, onderkennen dit hiaat in het woonlandschap. Zij denken actief mee en komen met innovatieve oplossingsrichtingen die verder uitgewerkt moeten worden maar pleiten ook voor een regionale aanpak. Het ontbreekt in de regio Almelo aan kleinschalige woningen in een prikkelarme omgeving (Skaeve Huse) waar een wonen op de eerste plaats komt en daarnaast zorg op maat gekoppeld kan worden aan de mogelijkheden van bewoners. Verder is het van belang dat daar waar genormaliseerd kan worden en gewerkt kan worden aan herstel, dit ook mogelijk is. Uit de gesprekken die in het kader van dit verkenningsonderzoek gedaan zijn, blijkt dat er een hiaat is in het woonlandschap in Almelo en in de regiogemeenten. Doordat er een tekort is aan geschikte, prikkelarme woningen voor mensen met complexe en meervoudige problematiek die overlast veroorzaken.

4.6 Hoe voorkomen we dat het ontwikkelen van een woonvoorziening voor dakloze mensen met complexe meervoudige problematiek die overlast veroorzaken, een aanzuigende werking heeft?

4.6.1 Aanzuigende werking

De gemeente volgt kritisch het verband tussen het gebruik van voorzieningen door nieuwe inwoners (buiten de regio). Het Cimot meldt dat inwoners van regiogemeenten meestal teruggeleid worden naar de gemeente van herkomst.

Regiogemeenten melden dat zij zich inspannen voor en verwachten dat hun 'eigen' inwoners in regiogemeenten geplaatst worden en uitstromen en (dus) niet in Almelo.

4.6.2 Samenwerking met de regiogemeentes

Uit de ambtelijk gesprekken die hebben plaatsgevonden met vertegenwoordigers van de gemeentes Almelo, Hellendoorn, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand en Wierden werd de problematiek met betrekking tot een hiaat in het woonlandschap voor de doelgroep herkend. In de regiogemeentes (behalve in Rijssen-Holten) is de wens voor extra woonoplossingen (kleine wooneenheden) uitgesproken. Gezien de lokale situatie is maatwerk en een ruimer toewijzingsbeleid (dat aansluit bij de aandachts- en urgentiegroepen zoals genoemd in de Wet inzake regie op de volkshuisvesting) gepast. Ook zou het logisch zijn de regie en toewijzing van de woningen bij de regiogemeente te leggen, omdat die situatie sterk verschilt van de situatie in

Almelo. Het is van groot belang om intensief samen te werken en zowel bestuurlijk als ambtelijk samen te werken.

Hoofdstuk 5 Oplossingsrichting

5.1 Verwarring en onbegrip in zorg en veiligheid

Voordat we naar een oplossing gaan is het van belang goed te duiden waardoor het komt dat deze situatie nog niet is opgelost. Conclusie van dit verkenningsonderzoek is dat er niet 1 probleem of oplossing is. Het systeem rond de doelgroep loopt vast en er is behoefte aan innovatieve oplossingen in combinatie met de morele moed van alle betrokkenen om dit probleem op te lossen.

In de bestuurlijke conferentie werkconferentie Zorg & Veiligheid op 29 februari 2024 gaat Dr. Bauke Koekkoek dieper in op zowel de wetenschap als de praktijk: de burger met wisselvallig, risicovol maar niet per se strafbaar gedrag, is lastig voor ons systeem. In deze (reële) moeilijke situatie ontstaat onmacht en druk op elkaar (het systeem) om te komen tot een oplossing. De kernpunten en advies voor verandering zijn zeer relevant en direct van toepassing op het verbeteren van de situatie die in Almelo is ontstaan rond de dakloze mensen met complexe meervoudige problematiek die overlast veroorzaken. Ook dat kan alleen in samenhang met alle partijen worden opgevangen en opgelost.

5.2 Skaeve Huse Almelo

Om een doorbraak te krijgen in de huidige situatie is het van groot belang samen te werken en het hiaat in het woonlandschap op te lossen. Het doel is om in Almelo en de regiogemeenten een netwerk van kleine woningen (Skaeve Huse) te ontwikkelen. In Almelo zijn deze woningen bedoeld voor de doelgroep overlast gevende inwoners met complexe meervoudige problematiek en veiligheidsrisico's. In de regiogemeentes is de doelgroep breder. Concreet gaat het om 20 prikkelarme woningen in Almelo, en naar schatting (dit moet lokaal geïnventariseerd worden) 20 woningen in de regiogemeenten die in plukjes van 1,2 of maximaal 4 worden geclusterd. Advies is om na positieve besluitvorming dit proces verder uit te werken met een aantal kernpartners die hieraan bij willen en kunnen dragen.

5.2.1 Wat zijn Skaeve Huse?

Skaeve Huse is een concept dat oorspronkelijk uit Denemarken komt en zich richt op het huisvesten van mensen die moeite hebben om zich aan te passen aan reguliere woonomgevingen vanwege bijvoorbeeld overlastgevend gedrag, psychische problemen of verslavingsproblematiek. Deze huizen zijn bedoeld om een stabiele, prikkelarme en ondersteunende woonomgeving te bieden aan mensen die anders moeite zouden hebben om zelfstandig te wonen.

Skaeve Huse zijn één- of tweepersoons woningen van 30-50 m² met een eigen keuken en sanitair en een eigen buitenruimte. De woningen moeten vandalismebestendig en goed schoon te houden zijn. Tussen de woningen dient zoveel mogelijk afstand te zijn. Bij voorkeur worden de woningen met groen afgeschermd. Zowel om overlast te beperken als om de privacy te bevorderen van de bewoners.

5.2.2 Locatiekeuze

Er zijn in de eerste verkenning meerdere geschikte locaties gevonden voor de Skaeve Huse. Om aan te sluiten bij de behoefte en mogelijkheden van de doelgroep is hiervoor nodig dat in samenwerking met de afdeling vastgoed gezocht wordt naar locaties die prikkelarm zijn en

eventuele overlast minimaliseren. Er is een eerste globale schets van mogelijke locaties beschikbaar die getoetst zou kunnen worden op geschiktheid, nadat opdracht is gegeven aan de afdeling vastgoed. Totaal gaat het om ongeveer 20 woningen waarvan 17 zijn gericht op een eenpersoons huishouden en 3 op een tweepersoonshuishouden. Voor de regiogemeente is het van belang dat per gemeente een inventarisatie wordt gemaakt.

5.2.3 Samenwerken met wonen, veiligheid en zorg, procesmanagement en casusregie

De gemeente Almelo heeft een voortrekkersrol in het ontwikkelen en realiseren van Skaeve Huse. We gaan hierbij uit van het scheiden van wonen en zorg. In Almelo is een goede samenwerking met netwerkpartners die verantwoordelijk en betrokken zijn bij de begeleiding en zorg rond de doelgroep. Hier zit veel expertise en mogelijkheden. Omdat er bij inwoners sprake is van complexe meervoudige problematiek in combinatie met overlast, zien we in praktijk dat dit ook tot hoge druk op zorgprofessionals en organisaties leidt. Door het scheiden van wonen en zorg verwachten we dat cliënten meer bestaanszekerheid (en dus rust) gaan ervaren in hun leven waardoor een grotere kans is dat er een vorm van herstel ontstaat. Door samen met zorgpartijen maatwerk te gaan organiseren in de begeleiding van cliënten die geplaatst worden binnen de nieuwe woonvorm, kunnen kosten bespaard worden.

Het advies is om de regie met betrekking tot de selectie van kandidaten, en de toewijzing onder regie van procesmanagement van de gemeente in samenwerking met CIMOT en CIZ en zorgpartners te organiseren. Deze bestaande en goed werkende structuur is uitermate geschikt om de begeleiding van dit innovatieve proces te ondersteunen met hun expertise. Een groot deel van de mogelijke cliënten maakt al deel uit van de caseload. Daarnaast zou per casus een casusregisseur moeten worden aangewezen die een plan maakt voor zowel de client als de omgeving. Het is niet altijd direct duidelijk is of kandidaten beschikken over een passende indicatie, het onderzoeken van de juiste indicatie is ook onderdeel van de voorbereidingen en het plan van aanpak. Bij het procesmanagement is jarenlange expertise in huis om deze onafhankelijke rolvorm te geven en passende zorg te organiseren die aansluit bij de mogelijkheden van cliënt en omgeving. Het is van belang dat de voortgang en behoefte regelmatig gemonitord wordt en daar waar nodig bijgesteld omdat de behoefte van cliënt of omgeving kan variëren.

5.2.4 Maatwerk voor toezicht en aanspreekbaarheid

Uitgangspunt voor de omgeving is dat de situatie voor inwoners zoveel mogelijk wordt genormaliseerd. Wel is het van belang dat inwoners en omwonenden weten bij wie ze terecht kunnen bij vragen, in zorgelijke situaties of in situaties van overlast.

Voorstel is om een bereikbaarheidsdienst onder te brengen bij een particulier beveiligingsbedrijf. Door te kiezen voor een organisatie die ervaring en affiniteit heeft met de doelgroep kan 24/7 continuïteit en duidelijkheid geboden worden. Zij kunnen bij vragen of problemen terugvallen op de betrokken professionals en organisaties die onder leiding van de casusregisseur een preventief, normaliserende aanpak vormgeeft.

Aanspreekbaar en bereikbaarheid zijn de belangrijke randvoorwaarden om kleinschalige woonvoorzieningen goed te laten landen in de omgeving. Precieze inzet moet onder regie van de casusregisseur, in goed overleg met het beveiligingsbedrijf en alle betrokkenen worden vormgegeven.

Bijlage 1 Overzicht gesprekspartners

Naam	Organisatie	Status
Erwin Derksen	Gemeente Almelo	2-Wekelijks afstemming
Jonathan Scheeres	Gemeente Almelo	x
Max de Kok	Gemeente Almelo	x
Koen van Bremen	Gemeente Almelo	x
Elma Soeten	Gemeente Almelo	x
Kim Oude Luttikhuis	Gemeente Enschede	x
Ingeborg Madiksan	Gemeente Almelo	x
Betsie Letteboer	Gemeente Almelo	x
Annet Frerikhuis	Gemeente Almelo	x
Gijs Visser	Gemeente Twenterand	x
Jack ten Haaf	Surplus	x
Anneke Stauttner	Gemeente Enschede	x
Marieke Wichern	Gemeente Enschede	x
Herald Arnold	Gemeente Hellendoorn	x
Dagmar Mekenkamp	Gemeente Rijssen-Holten	x
Babet Nijhuis	Gemeente Hellendoorn	x
Margarita Vastert	Gemeente Tubbergen	x
Karen Rerink	Gemeente Wierden	x
Kristian Harmelink	Politie	x
Gijs Westerik	Politie	x
Nilgul Altintaz	Gemeente Almelo	x
Eugene van Mierlo	Gemeente Almelo	x
Astrid Rikkert, Annet Frerickhuis, Annette Bruggeman	Gemeente Almelo	x
Michel van Brink	Gemeente Almelo	x
Johan Smelt	Gemeente Almelo	x
Wicher Hilbrink	Gemeente Almelo	x
Barry Top	Gemeente Almelo	x
Paul Reinerink	Gemeente Almelo	x
Luit Harkerink	Gemeente Almelo	x
Rosalie Bosman, Annette Eggen	Gemeente Almelo	Tweewekelijks
Pascal de Bruin, Erica Rompelman, Martine de Jong, Erwin Derksen	Menzis	x
Klaas Jan Dunnink	Tactus	x
Gert Mensink	Thuis team Twente	x
Susanne Bomer	Sint Joseph	x
Freek Kraus	Leger des Heils	X
Yda van oosten	RIBW	x
Martine Veneman	Humanitas Onder Dak	x
Sanne Poortengen, Bjorn Oerbekke	Beter Wonen	x
Niels Jong	Gemeente Almelo	x
Anna van Lubeck	Dimence	x
Ellen Kleizen-Rosalie Bosman	Gemeente Almelo	x
Jan Martin van Rees	Wethouder	x

- 21 November Ambtelijk overleg Beschermd Wonen/ Maatschappelijke Opvang
- Bestuurlijk overleg Beschermd Wonen/Maatschappelijke Opvang
- Stuurgroep centrumgemeente taken optie op 21 maart, Eugene van Mierlo

Bijlage 2 Persona's

Persona 2: Herman

Herman is 55 jaar. Een geboren en getogen Almelo-er, al heeft hij sinds zijn 18e eigenlijk altijd ergens anders gewoond, door het hele land. Dat was nooit zozeer zijn eigen keuze. Hij heeft zijn leven lang al in heel veel instellingen gezeten. Hij heeft nooit zelfstandig gewoond, of het moeten die keren zijn dat hij tussen twee instellingen in dakloos was en zo'n beetje overal en nergens woonde. Bij een vriend of kennis die hij in een van de instellingen heeft opgedaan. Het meest gelukkig was hij een aantal jaar geleden toen hij in een caravan mocht wonen ergens op de Veluwe. Hij kreeg daar een uitkering en de campingbeheerder lette een beetje op hem. Maar die camping is weg. Herman is toen weer naar Almelo gegaan. Wat er nu eigenlijk precies aan de hand is met Herman blijft onduidelijk. Hij gebruikt, heeft LVB en psychiatrische klachten en veroorzaakt veel overlast.

Hij verblijft nu in een huis van een instelling in het centrum van de stad. En hij zorgt voor veel overlast. Zowel binnen de instelling als buiten op straat. Met enige regelmaat krijgt de politie meldingen over hem; hij staat dan te schreeuwen bij een winkel, plast tegen auto's. In de instelling schreeuwt hij ook veel en wordt soms agressief. Dan gooit hij met meubels. Het is wachten tot het een keer verkeerd gaat. Omdat Herman zelf in zijn frustratie een keer te ver gaat of omdat inwoners die het zat zijn, zoals de veelgeplaagde winkeliers, het recht in eigen hand nemen.

De plek waar Herman nu verblijft is niet de goede plek voor hem. Het zorgkantoor en zorgaanbieders zijn primair verantwoordelijk voor het vinden van een goede plek. Door al dit gedoe was Herman het helemaal zat en dus heeft hij zijn boeltje opgepakt en een tentje opgezet bij het kanaal op een rustige plek waar hij (zoals hij zelf zegt) niemand tot last is.

Kassabon:

1970-1983	Uithuisplaatsing kind, begeleiding en vergoeding pleeggezin
1970-1983	Pleegzorgplaats
1983-1987	Residentiele opvangplaats
1970-1987	OTS Raad voor kinderbescherming
1973-1989	Meerkosten speciaal onderwijs
1987-1990	Begeleid wonen
1990-2024	Bijstandsuitkering
1991-1994	4 opnames op de PAAZ, 100 dagen
1994-1999	Intramurale opnames GGZ, 400 dagen
1999-2024	Diverse vormen Beschermd Wonen, totaal 15 jaar
2018	Huisuitzetting

1990-2024 15 Vernieling in de openbare ruimte, 10 bedreigingen, 16 dader mishandelingen, 14 slachtoffer mishandeling, 10 jaar reclassering, 5 opiumdelict, 12 vermogensdelict.

1990-2024 Overlastmeldingen zwervers, drugs en verwarde personen

1990-2024 8 bezoek spoedeisende hulp

1995-2024 Ziekenhuisopnames (6 weken)

1995-2024 Polikliniekbezoek (45 keer)

2022-2024 Wijkcoach

2019-20204 3 Scootmobiel (worden steeds gestolen)

2024 Bemoeizorg

Herman gaat in een voorziening met 12 Skaeve Huse wonen en dat kost op jaarbasis 80.000 euro en wordt grotendeels betaald uit de WLZ, GGZ2

1. Wat heeft de hele casus tot nu toe gekost? €2.392.314,-
2. Wat kost de huidige situatie? €103398,48
3. Wat gaat het kosten als er nu niets gebeurt? €145306,48
4. Wat kost het doorbraakscenario? €91923,48
5. Wat is de uitkomst van de som? €53383,00

Persona 4: Hannie

Hannie is een vrouw van 53. Haar lange grijze haren zijn inmiddels geworden tot imposante dreadlocks. Ze is ook al bijna een halve eeuw in beeld bij verschillende instanties. Ze heeft psychische klachten, heeft LVB, maar is ook al lange tijd verslaafd. Heroïne, cocaïne, amfetaminen, crack. Ze gebruikt van alles. In het verleden leidde dat al tot psychoses en in een psychotische fase draait ze helemaal door. Haar ooit reguliere leven, met een baan en een eigen woning, is al lang geleden geëindigd- met een door haarzelf gestichte brand in haar huis. Daardoor kon Hannie nooit meer een regulier huis huren.

Nu huurt ze ergens een schuur en daar verblijft ze ook meestal. De schuur is niet geschikt voor bewoning; er is geen wc bijvoorbeeld. Soms wisselt Hannie dat af met een verblijf in de nachtopvang. In het verleden is Hannie vaak opgenomen geweest, soms ook gedwongen. Maar een structurele oplossing – goede zorg en een goede plek om te wonen- is er nooit gekomen. Als Hannie in haar schuur verblijft draait ze keiharde reggaemuziek, en ze doet buiten haar behoefte. De buurt is er klaar mee. Ze hebben veel overlastmeldingen gedaan. Ze willen nu wel van Hannie af. Desnoods door ervoor te zorgen dat er geen schuur meer is.

Het is duidelijk dat er iets moet gebeuren en snel. Voorkomen moet worden dat de buurt zelf voor rechter gaat spelen en Hannie heeft ook hulp nodig en een plek om te kunnen wonen -ver van andere mensen waar ze slecht op reageert. Maar die plekken zijn niet zomaar beschikbaar en ook voor goede zorg is een wachtlijst.

Kassabon:

- 1971-1983 Gespecialiseerde gezinszorg/maatschappelijk werk
- 1975-1988 Meerkosten speciaal onderwijs (LVB)
- 1989-2010 Opnames in verslavingskliniek (150 dagen)
- 1989-2024 Begeleiding verslavingszorg 10 jaar
- 2010 Verplichte opname Forensische GGZ na brand in eigen woning (2 jaar)
- 2010 Brand in huurwoning en ontruiming
- 2010 Huisuitzetting
- 2012-2024 Periode van 8 jaar gedwongen en vrijwillige opnames
- 2012-2014 Maatschappelijke opvang 24 uren, 2 keer 3 maanden
- 2012-2024 Nachtopvang 12 jaar *40 dagen
- 2020 Inzet arrestatieteam i.v.m. gedwongen opname
- 2016-2021 Begeleiding door FACT-team
- 2012-2024 Overlastmeldingen zwervers, drugs en verwarde personen
- 2021-2024 Inzet bemoeizorg
- 2022 Buurtbemiddeling
- 2010-2024 Veiligheidshuis, TopX

Hannie woont in haar eigen Tiny House op het terrein van een zorginstelling. Zij betaalt hiervoor maandelijks huur. Vanuit de WMO krijgt ze een keer per week 2 uur ambulante hulp, 2 uur * 65 euro*52 weken is 6760 euro

- 1. Wat heeft de hele casus tot nu toe gekost? €1470369,-**
- 2. Wat kost de huidige situatie? €20560,-**
- 3. Wat gaat het kosten als er nu niets gebeurt? €27730,-**
- 4. Wat kost het doorbraakscenario? €18553,48**
- 5. Wat is de uitkomst van de som? €9176,52**

Persona 5: Stef

Stef is een vlotte dertiger, geboren in Tubbergen. Daar wonen nog zijn zus en zijn oma van moederskant. Zijn ouders zijn na hun pensioen in hun vakantiehuis in Spanje gaan wonen. Stef heeft eigenlijk nooit een opleiding afgemaakt. Hij is op zijn 17e met school gestopt, in zijn eindexamenjaar. Hij draaide toen al vaak plaatjes in de lokale discotheek en droomde van een leven als DJ. Hij heeft inderdaad wel een paar contracten gehad om te draaien op feesten en partijen, soms op een festival, zelfs een keer op de Zwarte Cross. Maar hij kwam in aanraking

met drugs, raakte verslaafd aan cocaïne. Zijn contracten leverden te weinig middelen om die te bekostigen en van lieverlede kwam Stef op het verkeerde pad. Via zijn dealers werd hij betrokken bij grote en kleine berovingen. Vaak in Almelo maar ook in de omliggende dorpen of buiten Twente. Stef bestuurde de vluchtwagen, soms zette hijzelf de kraak. En net zo vaak werd hij gepakt en inmiddels heeft Stef een strafblad met een aantal veroordelingen en celstraffen, steeds voor korte tijd.

Wat hierin voor het OM zwaar telt is dat Stef zijn eigen familie, met name zijn oma, ook geld afhandig maakt. Zijn zus en zijn oma hebben ook geklaagd over Stefs gedrag. Hij kwam en komt vaak midden in de nacht aan de deur, vaak aangeschoten, en roept dan luidt dat hij naar binnen wil. Soms laten ze hem er dan maar weer in, maar nu zeggen ze dat ze de deur dicht laten. Ook al is het familie, ze zijn te vaak bedrogen. Stef heeft geen eigen plek om te slapen. Ook zegt hij dan steeds dat hij zijn leven wil beteren en van de drugs af wil.

Als Stef niet gedetineerd is maakt hij gebruik van de opvang in Almelo. Stef is bekend in het zorg- en veiligheidshuis in Twente. Hij is een van de vele 'veelplegers' die in casus overleggen wordt besproken. Inzet van de overleggen is om Stef te bewegen naar een andere koers. Stef verblijft nu langdurig in de nachtopvang, maar heeft van de gemeente te horen gekregen dat hij daar weg moet. Hij kan slecht omgaan met alle prikkels en negativiteit in het circuit en wil het liefst met zijn nieuwe vriendin (die ook van haar verslaving aan harddrugs wil afkomen, in een caravan buitenaf wonen. Er zijn een aantal meldingen geweest van mishandeling/huiselijk geweld. Maar omdat ze geen vaste woon of verblijfplaats hebben kan de politie hier niet zoveel mee. Een eigen plek willen ze, eindelijk rust en een plek voor henzelf om te bouwen aan een mooie toekomst.

Kassabon:

2000 Video home training en pedagogische ondersteuning, 6 maanden

2011 Leerplicht i.v.m. vroegtijdig schoolverlater

2012-2024 Opname in Afkickkliniek

2013-2024 Ambulante begeleiding verslavingszorg

2015-2024 Bijstandsuitkering vanaf 21 jaar

2011-2024 20 bedreigingen, 6 dader mishandelingen, 5 slachtoffer mishandeling, 5 jaar reclassering, 6 inbraak, 10 opiumdelict, 8 vermogensdelict.

2011-2024 Overlastmeldingen zwervers, drugs en verwarde personen

2011-2024 6 maanden detentie en 1 ISD maatregel van 2 jaar.

2013-2022 Verblijf maatschappelijke opvang, totaal 6 maanden

2022-2024 Verblijf nachtopvang vanaf januari 2022 tot nu

2014-2024 Veiligheidshuis, veelplegersoverleg, TopX

2023-2024 Huiselijk geweld, mishandeling, relationeel geweld.

Stef zijn verblijf wordt gefinancierd vanuit WMO-BW all-inclusive en dat kost op jaarbasis 65.000 euro.

1. Wat heeft de hele casus tot nu toe gekost? €768.921,-
2. Wat kost de huidige situatie? €145800,-
3. Wat gaat het kosten als er nu niets gebeurt? €210550,-
4. Wat kost het doorbraakscenario? €89840,-
5. Wat is de uitkomst van de som? €120710,-

Bijlage 3 Berekening doorbraakmethode

fictief-persona-5.pdf
f

fictief-persona-4.pdf
f

fictief-persona-2
(2).pdf